Adm. byla Nr. I-2847-662/2008
Procesinio sprendimo kategorija 16; 16.3

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S

(S)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2008 m. birželio 2 d.

Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjas Audrius Bakaveckas,
sekretoriaujant Renatai Klezytei,
dalyvaujant pareiškėjui G. S., jo atstovei Gemai Zapasnykienei,
trečiojo suinteresuoto asmens atstovui Povilui Pečkaičiui,
viešame teismo posėdyje išnagrinėjo pareiškėjo G. S. skundą atsakovui Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, trečiajam suinteresuotam asmeniui Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Vilniaus rinktinei dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.
Teisėjas, išnagrinėjęs bylą,
n u s t a t ė :
pareiškėjas G. S. prašo panaikinti Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2008-01-10 sprendimą Nr. (21)-14-124 „Dėl tarnybos laipsnio suteikimo“ ir įpareigoti atsakovą suteikti jam vyresniojo leitenanto laipsnį (b. l. 2-4). Pareiškėjas paaiškino, kad 1991-10-09 buvo priimtas į Krašto apsaugos departamento Pasienio apsaugos tarnybos Vilniaus rajono pasienio užkardos šaulio pareigas, o šiuo metu dirba Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau - VSAT) Vilniaus rinktinės Lavoriškių užkardos Sargybų būrio specialisto pareigose. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 1997-09-30 įsakymu Nr. 1235 TE jam buvo skirtas inspektoriaus laipsnis. 2003-05-01 minėtas laipsnis pervadintas ir prilygintas vidaus tarnybos leitenanto laipsniui. 2007-12-12 pareiškėjas kreipėsi į VSAT Vilniaus rinktinės vadą V. I., prašydamas suteikti vidaus tarnybos vyresniojo leitenanto laipsnį. Tiesioginio vadovo, VSAT Vilniaus rinktinės Lavoriškių užkardos vado R. L., pareiškėjas buvo teikiamas aukštesniam vidaus tarnybos sistemos pareigūnų specialiam nekariniam vyresniojo leitenanto laipsniui gauti. VSAT Vilniaus rinktinės vadas teikimui pritarė ir teikimą perdavė atsakovui, kuris teikimą grąžino motyvuodamas tuo, kad G. S. neturi aukštojo išsilavinimo. Pareiškėjas nurodo, kad specialūs nekariniai laipsniai pareigūnams suteikiami vadovaujantis Vidaus tarnybos statutu, patvirtintu Lietuvos Respublikos 2003 m. balandžio 29 d. įstatymu Nr. IX-1538 (toliau - Statutas), ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. 1V-52 patvirtintomis Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų specialių nekarinių laipsnių suteikimo ir pervardijimo taisyklėmis (toliau - Taisyklės). Statuto 13 straipsnis numato, kad pareigūnų tarpusavio santykiams reguliuoti, jų tarnybos patirčiai, įgaliojimams, vidaus tarnybos stažui, kvalifikacijai žymėti nustatomi specialūs pareigūnų nekariniai laipsniai. Vidaus tarnybos laipsniai suteikiami Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento, Vadovybės apsaugos departamento, Viešojo saugumo tarnybos bei jiems pavaldžių įstaigų, padalinių ir vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigų pareigūnams. Vidaus tarnybos laipsniai yra pirminės, vidurinės, aukštesniosios ir aukščiausiosios grandies pareigūnų. Statutas turimo išsilavinimo lygio ir teisės į aukštesnį vidurinės grandies pareigūno laipsnį nesieja. Išsilavinimo lygis ir atitikimas kitiems pareigybės aprašyme nustatytiems kvalifikaciniams reikalavimams reikšmingas tik suteikiant vidaus tarnybos leitenanto laipsnį, t. y. pirminį vidurinės grandies pareigūnų laipsnį (Statuto 14 str. 5 d.). Analogiškai yra pasisakęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2007 m. birželio 29 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A^{10}-674/2007. Taisyklės laipsnį sieja su pareigybe, t. y. su jos pavadinimu, hierarchija karjeros sistemoje ir vidaus reikalų įstaigų hierarchija. Pareiškėjas dirba specialisto pareigose, todėl vadovaujantis Taisyklėmis jam turi būti suteiktas vyresniojo leitenanto laipsnis.
Atsakovas Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos atsiliepime prašo G. S. skundo netenkinti (b. l. 12-14). Nurodo, kad Lietuvos

Respublikos vidaus reikalų ministro 1997-09-30 įsakymu Nr. 1235 TE pareiškėjui buvo suteiktas inspektoriaus laipsnis. Šis laipsnis buvo suteiktas vadovaujantis Policijos įstatymo nuostatomis. Minėto įstatymo 27 str. nustatyta, kad policijos pareiginiai laipsniai nustatomi tarnybos santykiams reguliuoti, tarnybos stažui, kvalifikacijai ir einamoms pareigoms žymėti. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad vadovaujantis minėto įstatymo 27 str. nuostatomis, laipsniai, suteikiami policijos pareigūnams, buvo vadinami pareiginiais ir buvo siejami ne su asmeniu, o su užimamomis pareigomis, skirtingai nei šiuo metu galiojančiame Vidaus tarnybos statute. Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 5 str. 2 d. nurodyta, jog pareigūnų pareiginiai laipsniai, kuriuos šie pareigūnai turėjo iki Vidaus tarnybos statuto įsigaliojimo, prilyginami pareigūnų specialiesiems nekariniams vidaus tarnybos laipsniams ir pervardijami pagal Statuto 13 str. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjui buvo suteiktas inspektoriaus pareiginis laipsnis, įgyvendinant minėtą Vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 5 str. 2 d. nuostatą, pareiškėjo inspektoriaus pareiginis laipsnis buvo prilygintas specialiam nekariniam vidaus tarnybos laipsniui ir pervardintas vidaus tarnybos leitenanto laipsniu. Taigi pareiškėjui pirminis vidurinės grandies pareigūnų laipsnis pagal Statuto nuostatas nebuvo suteiktas. Pagal Vidaus tarnybos statuto 14 str. 6 d., aukštesnis vidurinės grandies pareigūnų laipsnis suteikiamas atsižvelgiant į pareigūno kvalifikaciją, nuopelnus, einant atitinkamas pareigas. Statuto 14 str. 16 d. nustato, kad pareigūnų laipsnių priklausomybę nuo pareigūno einamų atitinkamų pareigų ir pareigūnų laipsnių suteikimo tvarką nustato vidaus reikalų ministras. Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų specialiųjų nekarinių laipsnių suteikimo taisyklių 5 p. numatyta, kad aukštesnis vidaus tarnybos ar policijos laipsnis suteikiamas atsižvelgiant į einamas pareigas, pareigūno kvalifikaciją, nuopelnus einant pareigas bei laikantis Statuto 14 str. nustatytų terminų bei sąlygų. Matyti, kad suteikiant aukštesnįjį pareigūnų laipsnį vertinama ne tik kvalifikacija, kitos pareigūno savybės, bet ir nuopelnai einant tarnybines pareigas. Pagal Ministro Pirmininko politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių, Vyriausybės kanceliarijos, ministerijų, Vyriausybės įstaigų ir įstaigų prie ministerijų valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužes 20 d. nutarimu Nr. 684, skirstant pagal grupes VSAT rinktinės priskirtos III grupei. Pagal pareigybės lygį ir kategoriją užkardos specialisto pareigybės rinktinėse priskiriamos A lygiui, 4-8 kategorijai. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 7 str. 1 d. 1 p. imperatyviai nurodyta, jog A lygio pareigybėms užimti būtinas aukštasis universitetinis arba jam prilygintas išsilavinimas. Nagrinėjamu atveju G. S. turi aukštesnįjį išsilavinimą (baigė Vilniaus aukštesniąją elektrotechnikos mokyklą), todėl jo turimas išsilavinimas neatitinka užimamų pareigų.

Tretysis suinteresuotas asmuo Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Vilniaus rinktinė pareiškėjo skundą prašo atmesti tais pačiais pagrindais, kuriuos nurodė atsakovas (b. l. 20-22).

Teismo posėdyje pareiškėjas ir jo atstovė skundą palaikė.

Trečiojo suinteresuoto asmens atstovas su G. S. skundu nesutiko.

Skundas tenkintinas iš dalies.

Remiantis G. S. tarnybos bylos duomenimis, 1987 m. pareiškėjas įgijo aukštesnįjį išsilavinimą, 1991-10-09 buvo priimtas į vidaus tarnybą. Vidaus reikalų ministro 1997-09-30 įsakymu Nr. 1235 TE jam suteiktas inspektoriaus laipsnis, kuris vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 5 str. nuo 2003-05-01 prilygintas specialiam nekariniam vidaus tarnybos leitenanto laipsniui. Nuo 2007-01-01 pareiškėjas eina VSAT Vilniaus rinktinės Lavoriškių užkardos Sargybų būrio specialisto pareigas (pareigybės lygis – A, pareigybės kategorija – 5).

Pareiškėjo tiesioginis vadovas, VSAT Vilniaus rinktinės Lavoriškių užkardos vadas, atsižvelgęs į G. S. dalykines ir asmenines savybes, 2007-10-10 surašė teikimą, kuriuo Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadui pasiūlė vidaus tarnybos leitenantui G. S. suteikti vidaus tarnybos vyresniojo leitenanto laipsnį. VSAT Vilniaus rinktinės vadas šiam teikimui pritarė. Valstybės sienos apsaugos tarnybos Personalo valdybos viršininkas, susipažinęs su teikime pateiktų duomenų patikrinimo išvada, 2008-01-10 raštu Nr. (21)-14-124 teikimą grąžino VSAT Vilniaus rinktinei. 2008-01-10 rašte Nr. (21)-14-124 nurodoma, kad įsigaliojus Statutui, suteikiant aukštesnius laipsnius sistemiškai vertinamos visos Statuto 14 str. dalys. Pagal Statuto 14 str. 4 d., vidaus tarnybos vyresniajam puskarininkiui aukštesnis laipsnis gali būti suteiktas tik kai jis pakelia

kvalifikaciją, įgyja aukštąjį išsilavinimą ir yra paskiriamas į atitinkamas pareigas. Reikalavimas turėti aukštąjį išsilavinimą taip pat taikomas suteikiant aukštesnį nei vidaus tarnybos leitenanto laipsnį (b. l. 15-16).
Specialūs nekariniai laipsniai pareigūnams suteikiami vadovaujantis Statutu, kurio 13 straipsnio 1 dalis nustato, kad pareigūnų tarpusavio tarnybos santykiams reguliuoti, jų tarnybos patirčiai, įgaliojimams, vidaus tarnybos stažui, kvalifikacijai žymėti nustatomi specialūs pareigūnų nekariniai laipsniai (toliau – laipsniai). Vadovaujantis Statuto 14 straipsnio 5 dalimi, vidaus tarnybos leitenanto ar inspektoriaus laipsnis vidaus reikalų centrinės ar profesinio mokymo įstaigos vadovo įsakymu suteikiamas atitinkamas pareigas einantiems asmenims, įgijusiems aukštąjį išsilavinimą ir kvalifikaciją, atitinkančią pareigybių aprašymo reikalavimus, o šio straipsnio 6 dalis nustato, kad aukštesnis vidurinės grandies pareigūnų laipsnis suteikiamas atsižvelgiant į pareigūno kvalifikaciją, nuopelnus einant atitinkamas pareigas, kai jis ištarnauja: 1) vidaus tarnybos leitenantu, inspektoriumi – ne mažiau kaip 2 metus; 2) vidaus tarnybos vyresniuoju leitenantu, vyresniuoju inspektoriumi – ne mažiau kaip 2 metus, o pagal Statuto 14 straipsnio 16 dalį pareigūnų laipsnių priklausomybę nuo pareigūno einamų pareigų, pareigūnų laipsnių suteikimo ir pervardijimo tvarką nustato vidaus reikalų ministras. Tokią tvarką (Taisykles) ministras patvirtino 2004 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. 1V-52. Taisyklių (2006 m. spalio 31 d. įsakymo Nr. 1V-414 redakcija) 5 punktas nustato, kad aukštesnis vidaus tarnybos ar policijos laipsnis suteikiamas atsižvelgiant į einamas pareigas, pareigūno kvalifikaciją, nuopelnus einant pareigas bei laikantis Statuto 14 straipsnyje nustatytų terminų bei sąlygų.
Statutas įsigaliojo 2003-05-01. Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo (toliau – Statuto patvirtinimo įstatymas) 1 straipsnio 1 dalimi nustatyta, kad pareigūnai, iki Statuto patvirtinimo įstatymo įsigaliojimo tarnavę vidaus reikalų sistemoje nustatyta tvarka laikomi vidaus tarnybos sistemos pareigūnais, tarnaujančiais Statuto patvirtinimo įstatymo nustatyta tvarka. Statuto 1 straipsnio 3 dalis numato, kad pareigūnai, kurie neturi einamoms pareigoms eiti būtino išsilavinimo, tokį išsilavinimą privalo įgyti per 5 metus nuo Statuto patvirtinimo įstatymo įsigaliojimo, o pagal 4 dalį pareigūnai, kurie per šio straipsnio 3 dalyje nurodytą laiką neįgijo reikiamo išsilavinimo, skiriami į pareigas, atitinkančias jų turimą išsilavinimą, o jei su tuo nesutinka, atleidžiami iš vidaus tarnybos. Ši nuostata netaikoma pareigūnams, kurie įstojo į atitinkamas mokymo įstaigas ir jose mokosi (studijuoja), tačiau dėl pateisinamų priežasčių negali iki nurodyto laiko įgyti reikiamo išsilavinimo. Vadovaujantis Statuto patvirtinimo įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi (2006 m. liepos 19 d. įstatymo Nr. X-804 redakcija), šio straipsnio 3 ir 4 dalių reikalavimai yra netaikomi pareigūnams, kurie iki Statuto patvirtinimo įstatymo įsigaliojimo turi ne mažesnį kaip 10 metų vidaus tarnybos stažą.
Įvertinęs bylos medžiagą ir ginčo teisinius santykius reglamentuojančius teisės aktus, teismas konstatuoja, kad 2003 m. gegužės 1 dienai pareiškėjas G. S. turėjo didesnį nei dešimties metų vidaus tarnybos stažą, todėl atsakovas jo atžvilgiu privalėjo taikyti Statuto patvirtinimo įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje numatytą išimtį. Kadangi šiuo atveju VSAT, atsisakydama suteikti pareiškėjui specialų nekarinį vidaus tarnybos vyresniojo leitenanto laipsnį, netinkamai aiškino ir taikė įstatymų nuostatas, neįvertino Statuto 14 straipsnio 6 dalyje numatytų kriterijų, kurie reikšmingi sprendžiant aukštesnio laipsnio suteikimo klausimą, 2008-01-10 raštas Nr. (21)-14-124 „Dėl tarnybos laipsnio suteikimo“ (dalyje dėl G. S.) naikinamas kaip neteisėtas bei nepagrįstas.
Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 85-87 straipsniais, 88 straipsnio 2 punktu, 127 straipsnio 1 dalimi, 129 straipsniu,
n u s p r e n d ė:
pareiškėjo G. S. skundą patenkinti iš dalies.
Panaikinti Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2008-01-10 sprendimą Nr. (21)-14-124 „Dėl tarnybos laipsnio suteikimo“ (dalyje dėl G. S.) kaip nepagrįstą ir įpareigoti Valstybės sienos apsaugos tarnybą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nagrinėti Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Vilniaus rinktinės 2007-10-10 teikimą „Dėl vidaus tarnybos vyresniojo leitenanto laipsnio suteikimo G. S. “ iš naujo.
Sprendimas per 14 dienų nuo jo paskelbimo dienos apeliaciniu skundu gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, apeliacinį skundą paduodant šiam teismui tiesiogiai arba per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

Teisėjas Audrius Bakaveckas